

bijlage

Begeleidingsbehoefte jongeren

Bijlage	E
Horend bij	Convenant Groepswerkproject

Voor de uitvoering van de werkstraf is matching van de jongere met de werkplek en de begeleiding een belangrijke voorwaarde om de kans van slagen van de werkstraf te vergroten. In die matching gaat het vooral om de mate en vorm van begeleiding die de jongere nodig heeft. Er zijn vier vormen van begeleiding onderscheiden, deze zijn ondergebracht in vier begeleidingscategorieën¹.

A: Reguliere begeleiding

De categorie reguliere begeleidingsbehoefte bestaat uit jongeren die goed te begeleiden zijn, ze laten weinig tot geen problemen op diverse leefgebieden zien (gezin, school, vrije tijd). De jongeren hebben een ondersteunend netwerk.

Deze jongeren hebben reguliere begeleiding nodig. Deze jongeren staan positief en meewerkend tegenover begeleiding (grote mate van responsiviteit), veel jongeren hebben geen hulpverlening (nodig).

De jongeren hebben aangegeven hun gedrag te willen veranderen. Ze hebben geen moeite met het accepteren van begeleiding en zijn gemotiveerd om de taakstraf uit te voeren.

Ook ouders zijn meewerkend en ondersteunend aan de jongeren.

Van de jongeren kan verwacht worden dat zij de vaardigheden bezitten om mee te draaien in het project, wat betekent dat de jongeren gemotiveerd zijn en zelfstandig kunnen werken.

Wat hebben deze jongeren nodig (wat betreft de werkstraf)?

Wat betreft de werkplek wordt verwacht dat deze de jongeren allerlei voorkomende werkzaamheden biedt. Er kunnen meerdere contactpersonen zijn. De rol van de coördinator taakstraffen bij de werkstraf, is coördinerend en motiverend. De coördinator taakstraffen heeft tussendoor een enkele keer contact met de jongere en bezoekt een enkele keer de werkplek om na te gaan of alles nog goed loopt en of er vragen zijn. Het is van belang dat de afspraken over werkdagen, werktijden en regels duidelijk zijn voor de jongeren, zodat ze de taakstraf naar behoren kunnen uitvoeren.

Ouders en eventueel hulpverleners worden betrokken om ervoor te zorgen dat de jongere de werkstraf tot een goed einde brengt.

¹ Uit Methode coördinatie taakstraffen | 7 maart 2013 geactualiseerd op 9 maart 2020

B: Extra pedagogische begeleiding

De categorie 'Extra pedagogische begeleiding' bestaat uit jongeren die problemen op diverse gebieden laten zien (gezin, school, vrije tijd). Zij worden wel in staat geacht om met de juiste begeleiding de werkstraf tot een goed einde te brengen. Van de jongeren wordt verwacht dat zij aanwezig zijn en meedoen en dat zij laten zien in staat te zijn om te leren van "fouten"

Regio Haaglanden

Datum

12 mei 2016

Actualisatie maart 2020

In deze categorie gaat het veelal om jongeren die neutraal en afwachtend staan ten opzichte van hulpverlening. De jongeren hebben aangegeven enigszins hun gedrag te willen veranderen. Ze hebben enige moeite met het accepteren van begeleiding, maar zijn op zich wel gemotiveerd, al is dat minimaal (komen meestal wel op afspraken).

Een negatieve houding van de jongere ten opzichte van autoriteiten (er kan sprake zijn van pubergedrag) maakt het lastiger met de jongere om te gaan en zinvolle interventies aan te bieden, maar niet onmogelijk. Het vraagt van een begeleider / hulpverlener een juiste aanpak die aansluit bij de belevingswereld van de jongere.

Wat hebben deze jongeren nodig (wat betreft de werkstraf)?

Op de werkplek is het belangrijk dat de jongere zoveel mogelijk één vaste contactpersoon heeft. Daarnaast dient op de werkplek structuur geboden te worden en dient de begeleiding consequent te zijn binnen een pedagogisch kader, dat wil zeggen: er moet ruimte zijn voor leermomenten, de jongere mag fouten maken om hiervan te kunnen leren.

De rol van de coördinator taakstraffen bij de werkstraf is ondersteunend, motiverend en waar nodig sturend. De begeleiding heeft een pedagogisch karakter, waarbij ruimte is voor leermomenten. In de begeleiding moet de coördinator taakstraffen telkens een inschatting maken of het gedrag van een jongere onwil of onmacht is. De coördinator taakstraffen maakt samen met de jongere (diens gezin en eventueel hulpverlening) duidelijke afspraken. Ouders en eventueel hulpverleners worden betrokken om ervoor te zorgen dat de jongere de werkstraf tot een goed einde brengt.

C: Specifieke begeleiding

De categorie 'Specifieke begeleiding' is voor jongeren, waarbij sprake is van specifieke problematiek in combinatie met de behoefte aan begeleiding. Het gaat hier om de kwetsbare jongeren. Door deze problematiek hebben ze specifieke aandachtspunten in de begeleiding.

Van de jongeren wordt verwacht dat ze op de gemaakte afspraken aanwezig zijn en de werkzaamheden zo goed mogelijk uitvoeren.

Er kan sprake zijn van:

- licht verstandelijke beperking;
- medische beperkingen (bijv. lichamelijke handicap, specifieke allergieën);
- psychische problematiek (bijv. diverse psychiatrische stoornissen, waaronder aan autisme verwante stoornissen);
- middelafhankelijkheid (een taakstraf bij drugs- of alcoholafhankelijke jongeren kan alleen plaatsvinden in combinatie met de verslavingshulpverlening).

Er kan ook sprake zijn van een combinatie van bovenstaande probleemgebieden. In ieder geval staat de problematiek dusdanig op de voorgrond dat specifieke begeleiding gewenst is. Bv. een jongen met een licht verstandelijke beperking kan

ook in een andere categorie voorkomen, als hij voldoet aan de criteria van deze categorie en vooruit kan met de begeleiding van het werkproject.

Regio Haaglanden

Afhankelijk van de problematiek en/of de stoornis moet gezocht worden naar specialistische werkplekken, waar deskundigheid voor hun specifieke problematiek aanwezig is, waar de juiste zorg en aandacht worden geboden en waar een duidelijke balans is tussen de werkzaamheden en zorg, tijd en ruimte voor de jongere.

Datum

12 mei 2016

Actualisatie maart 2020

Wat hebben de jongeren nodig (wat de werkstraf betreft)?

Van de werkplek wordt verwacht dat er een duidelijke balans is tussen de uitvoer van de werkzaamheden en de specifieke zorgbehoefte van de jongere.

Rol van de coördinator taakstraffen bij de werkstraf is ondersteunend, waarbij deze een 'vinger aan de pols houdt' bij het project en bij de jongere. De coördinator taakstraffen onderhoudt contacten met het netwerk, te weten het gezin en de hulpverleners. Tevens is belangrijk dat de afspraken 'op maat' geboden worden. De rol van ouders en / of hulpverleners is zaakspecifiek.

D: Begeleiding vanuit regels en controle

De categorie begeleiding vanuit regels en controle bestaat uit jongeren die moeilijk te plaatsen zijn vanwege meerdere factoren, o.a. ze hebben al veel hulpverlening gehad en eerdere interventies leken niet het gewenste resultaat te hebben. Het gaat hierbij vaak om veelplegers, harde kern jongeren en andere bijzondere doelgroepen. Bij deze jongeren komt het element van de pedagogische meerwaarde juist tot zijn recht door duidelijk en consequent het kader neer te zetten en niet teveel te onderhandelen of te willen veranderen aan gedrag en houding van de jongeren (behalve als het gaat over dit kader van regels en normen).

De werkstraf heeft vooral als doel om vorm te geven aan de compensatiegedachte (maatschappelijk herstel). Dat betekent voor de begeleiding ook dat er vooral in het kader van de eisen vanuit de werkplek en de coördinator taakstraffen gestuurd wordt. Begeleiding gericht op mogelijke of wenselijke leerdoelen sluit niet aan; hier is geen commitment voor en hier is de begeleiding niet op gericht.

Deze afbakening wil niet zeggen dat je niet investeert in deze jongere, (of 'af serveert'), maar door begeleiding te bieden die past (maatwerk) is er juist meer kans van slagen. Bij jongeren die al veel begeleiding hebben of gehad hebben en wars zijn van leervragen en pedagogische doelen is het risico van mislukken groter wanneer de aandacht hier teveel naar uitgaat. Uiteraard is het hier extra belangrijk om steeds te beoordelen of begeleiding vanuit regels en controle passend is en of je de begeleiding bij moet stellen.

Een negatieve houding van de jongere ten opzichte van autoriteiten (hierbij gaat het niet om pubergedrag) maakt het lastig met de jongere om te gaan en zinvolle interventies aan te bieden, aangezien de jongere vaak hulp of advies weigert. Zij geven aan niet veel te willen veranderen aan hun gedrag en staan negatief en afhoudend tegenover hulpverlening. Deze jongeren hebben moeite met het accepteren van begeleiding.

Van de jongere wordt verwacht dat hij/zij aanwezig is en meedoet. Indien de jongere niet meedoet of zijn afspraken niet nakomt volgt sanctionering.

Indien de jongere een goede inzet laat zien, zal de coördinator taakstraffen of de werkmeester/-begeleider de jongeren hiervoor complimenteren.

Regio Haaglanden

Wat hebben de jongeren nodig (wat betreft de werkstraf)?

Deze jongeren hebben een duidelijk kader nodig (duidelijkheid, structuur en controle), waarbij de inzet van coördinator taakstraffen vooral gericht is op handhaving en controle (dat kan natuurlijk ook middels positieve bekrachtiging). De werkzaamheden moeten in een overzichtelijk gebied plaatsvinden en de jongeren moeten duidelijkheid hebben over de taken die ze hebben en de verwachtingen waaraan ze moeten voldoen.

Wat de werkbegeleider / werkmeester betreft, moet deze in staat zijn om de jongere, met een veelheid aan problemen, op maat te kunnen begeleiden. Enerzijds zal deze soms "door de vingers moeten zien" en anderzijds moet deze consequent zijn en structuur en toezicht bieden. De werkmeester / werkbegeleider moet zicht hebben op de jongeren qua aanwezigheid en werkzaamheden. Omdat het om jongeren gaat die niet meewerkend zijn en negatief tegenover gedragsverandering staan, is het van belang de begeleiding zoveel mogelijk in een duidelijke en overzichtelijke situatie te bieden.

Datum

12 mei 2016

Actualisatie maart 2020

De rol van de coördinator taakstraffen bij de werkstraf is voorwaardenscheppend en sturend. Deze maakt duidelijke afspraken en houdt in nauwe samenwerking met de werkmeester / werkbegeleider het verloop van de werkstraf in de gaten (controlerende taak). De coördinator taakstraffen onderhoudt zo nodig de contacten met het netwerk, zowel het gezin als met de hulpverlening. Ouders en eventuele hulpverleners worden betrokken/ geïnformeerd over de werkstraf en over het verloop.

De uitdaging bij deze jongeren is om niet teveel te willen veranderen als het gaat om houding en gedrag en de focus te leggen bij de regels en controle. Valkuil is om het gedrag en houding van de jongeren op jezelf te betrekken.